

Μια Πρώτη Αποτίμηση της Εφαρμογής των Δ.Λ.Π. στην Ελλάδα: Μελέτη Περίπτωσης των Εταιρειών Χημικών Προϊόντων

Μιχαήλ Παζάρσκης

Τμήμα Λογιστικής

Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα Σερρών

pazarskis@gmail.com

Παναγιώτης Παντελίδης, Χριστίνα Παπαδάρη

Τμήμα Διοίκηση Επιχειρήσεων

Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα Σερρών

pan@teiser.gr, papadari_christina@yahoo.gr

Περίληψη

Τον Ιανουάριο του 2005 έγινε για τις εισηγμένες επιχειρήσεις στην Ελλάδα η μετάβαση από τα ελληνικά λογιστικά πρότυπα (Greek GAAP) στα διεθνή λογιστικά πρότυπα (IAS-IFRS). Η μετάβαση αυτή ενδεχομένως να επηρέασε σε κάποιο βαθμό την εικόνα των οικονομικών καταστάσεών τους, άρα και την αποτυπωμένη σε αυτούς επιχειρηματική επίδοση. Εάν και υπήρξαν διάφορες έρευνες για διάφορους κλάδους εταιρειών στο Χρηματιστήριο Αθηνών, καμία από τις εν λόγω μελέτες δεν πραγματεύτηκε την μελέτη και ανάλυση του κλάδου των εταιρειών χημικών προϊόντων. Η παρούσα εργασία έχει ως αντικείμενο μελέτης την ανάλυση της επίδρασης της εφαρμογής των Δ.Λ.Π. στην εικόνα των οικονομικών καταστάσεών τους, με την χρήση δώδεκα αριθμοδεικτών. Με βάση αυτούς, αναλύεται η επίδραση της υιοθέτησης των Δ.Λ.Π. για τρία έτη πριν (2002-2004) και μετά (2005-2007) την εφαρμογή τους στην Ελλάδα. Επίσης, γίνεται περαιτέρω ανάλυση του δείγματος λόγω της εφαρμογής των Δ.Λ.Π. με την εξέταση της μεταβολής των αριθμοδεικτών, ανάμεσα σε δύο ενδιάμεσα κρίσιμα χρονικά διαστήματα της παραπάνω περιόδου: το έτος 2002 (που η Ε.Ε. ανακοίνωσε την υποχρεωτική εφαρμογή των Δ.Λ.Π. από τα κράτη-μέλη της), και το έτος 2005 (που οι εισηγμένες εταιρείες εμφάνισαν υποχρεωτικά για πρώτη φορά με βάση τα Δ.Λ.Π. τις οικονομικές τους καταστάσεις). Σύμφωνα με τους αριθμοδείκτες της έρευνας, το τελικό συμπέρασμα που προέκυψε είναι ότι η επίδραση της εφαρμογής των Δ.Λ.Π. στην εικόνα των οικονομικών καταστάσεων, ως και την επιχειρηματική επίδοση όλων των εισηγμένων εταιρειών του κλάδου χημικών προϊόντων δεν υπήρξε σημαντική, καθώς τα αποτελέσματα έδειξαν ότι κανένας από τους δώδεκα εξεταζόμενους αριθμοδείκτες δεν μεταβλήθηκε στατιστικά σημαντικά σε κανένα από τα σχετικά χρονικά διαστήματα ελέγχου.

Λέξεις Κλειδιά: διεθνή λογιστικά πρότυπα, ελληνικά λογιστικά πρότυπα, Ελλάδα, οικονομικές καταστάσεις, αριθμοδείκτες

JEL Classifications: G18, G30, M41, M49

Εισαγωγή

Το φαινόμενο της παγκοσμιοποίησης και η αλληλεπίδραση των χρηματιστηριακών αγορών αύξησαν περισσότερο κατά τις τελευταίες

δεκαετίες τις ανάγκες για παγκοσμίως κοινά αποδεκτά και συγκρίσιμα λογιστικά πρότυπα και διαδικασίες (Meek and Saudagaran, 1990; d'Arcy, 2001; Baker and Barbu, 2007). Με βάση την παραπάνω θεώρηση, η Ευρωπαϊκή Ένωση από το 2005 και εξής υποχρέωσε όλα τα κράτη-μέλη της να υιοθετήσουν την εφαρμογή των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων¹ για όλες τις εταιρείες που είναι εισηγμένες στις χρηματιστηριακές αγορές τους.

Η υποχρέωση εφαρμογής των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων (Δ.Λ.Π.) ξεκίνησε και για τις ελληνικές επιχειρήσεις που είναι εισηγμένες στο Χρηματιστήριο Αθηνών από τον Ιανουάριο του 2005 (Καραγιώργος και Πετρίδης, 2010). Η μετάβαση από τα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα (Ε.Λ.Π. - Greek GAAP)² στα διεθνή λογιστικά πρότυπα ενδεχομένως να επηρέασε σε κάποιο βαθμό την εικόνα των οικονομικών καταστάσεων, άρα και την αποτυπωμένη επιχειρηματική επίδοσή τους σε αυτές (Iatridis and Rouvolis, 2010). Διαχρονικά διάφορες μελέτες εξέτασαν παγκοσμίως το εν λόγω θέμα ως προς τις διάφορες οικονομικές επιπτώσεις της εφαρμογής των Δ.Λ.Π. (Armstrong et al., 2007; Daske et al., 2008; Prather-Kinsey et al., 2008; κ.ά.).

Στην Ελλάδα αναφορικά με την υιοθέτηση των Δ.Λ.Π. ασχολήθηκαν διάφορες έρευνες και από διάφορες οπτικές γωνίες του όλου θέματος (Floropoulos and Moschidis, 2004; Athianos et al., 2005; Ballas et al., 2010; Schleicher et al., 2010; Vazakidis and Athianos, 2010; Prather-Kinsey, 2010; κ.ά.). Ωστόσο εάν και κάποιες μελέτες από αυτές εξέτασαν διάφορους κλάδους εισηγμένων εταιρειών στο Χρηματιστήριο Αθηνών (Diakomichalis and Toudas, 2007; Georgakopoulou et al., 2008; 2010; Dimitras et al., 2010; κ.ά.), καμία από τις εν λόγω μελέτες δεν πραγματεύτηκε την μελέτη και ανάλυση του κλάδου των εταιρειών χημικών προϊόντων.

Η παρούσα εργασία έχει ως αντικείμενο μελέτης την ανάλυση της επίδρασης της υιοθέτησης των Δ.Λ.Π. στην εικόνα των οικονομικών καταστάσεων, ως και την επιχειρηματική επίδοσή όλων των εταιρειών χημικών προϊόντων, εισηγμένων στο Χρηματιστήριο Αθηνών. Η δομή της εργασίας στη συνέχεια έχει ως εξής: η επόμενη ενότητα καταγράφει τις σημαντικότερες διαφορές ανάμεσα στα διεθνή λογιστικά πρότυπα και τα ελληνικά λογιστικά πρότυπα. Η ακόλουθη παρουσιάζει μια βιβλιογραφική επισκόπηση με παρόμοιες μελέτες για ελληνικές επιχειρήσεις. Στη συνέχεια, παρουσιάζεται η δομή της παρούσας έρευνας (δείγμα και δεδομένα έρευνας, επιλεγμένοι αριθμοδείκτες; μεθοδολογία έρευνας και έλεγχος υποθέσεων). Η επόμενη ενότητα παραθέτει τα διάφορα αποτελέσματα και η τελευταία συνοψίζει την παρούσα εργασία.

¹ Στην παρούσα μελέτη, δεν γίνεται διάκριση εννοιών για τα διεθνή λογιστικά πρότυπα (International Accounting Standards-IAS), που δημοσιεύονται μέχρι το 2002, και τα διεθνή πρότυπα χρηματοοικονομικής πληροφόρησης (International Financial Reporting Standards-IFRS), που δημοσιεύονται από το 2002 και εξής.

² Ο όρος "Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα" δεν είναι επίσημος, αλλά τον χρησιμοποιούμε για να αναφερθούμε στο σύνολο της ελληνικής λογιστικής και φορολογικής νομοθεσίας, καθώς και στις αρχές που αναφέρονται στην τήρηση των λογιστικών βιβλίων, στον τρόπο σύνταξης και στις πληροφορίες που εμφανίζονται στις οικονομικές καταστάσεις των επιχειρήσεων με βάση αυτές. Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα είναι κατά κύριο λόγο ο ν.2190/1920 και το Ε.Γ.Λ.Σ. (Π.Δ.1123/1980), καθώς και ο Κ.Β.Σ. (Π.Δ.186/1992), ο Κώδικας Φορολογίας Εισοδήματος (ν.2238/1994), το Π.Δ. 299/2003 (Αποσβέσεις πάγιων περιουσιακών στοιχείων), λοιπά Φορολογικά Νομοθετήματα (Φ.Π.Α., κλπ.).

Διαφορές ανάμεσα στα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα και τα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα

Μεταξύ των διεθνών λογιστικών προτύπων και των ελληνικών λογιστικών προτύπων, υπάρχουν πολλές σημαντικές διαφορές (Πρωτοψάλτης και Κεραμόνιτε, 2007; Ζιγκερίδης και Κυλώνης, 2008; Ντζανάτος, 2008; Grant Thornton, 2009; Global Training, 2009; Georgakopoulou et al., 2010; κ.ά.).

Αρχικά, όσον αφορά τη *Δομή και το περιεχόμενο των οικονομικών καταστάσεων*. Σύμφωνα με τα Ε.Λ.Π. στις διατάξεις του ν.2190/1920 και Ε.Γ.Λ.Σ. καθορίζεται η δομή και το περιεχόμενο των οικονομικών καταστάσεων και παρέχεται ένα πλήρες υπόδειγμα των καταστάσεων αυτών, το οποίο πρέπει να τηρούν όλες, οι ανώνυμες εταιρίες και ΕΠΕ. Αντίθετα, στα Δ.Λ.Π. δεν καθορίζεται κανένα υπόδειγμα οικονομικών καταστάσεων. Παρέχεται μόνο ο ελάχιστος αριθμός λογαριασμών που πρέπει να παρατίθεται στις καταστάσεις αυτές.

Διαφορές παρατηρούμε και στις *Λογιστικές εκτιμήσεις της Διοικήσεως*. Σύμφωνα με τις διατάξεις του ν.2190/1920 και Ε.Γ.Λ.Σ., η αποτίμηση του συνόλου, σχεδόν των περιουσιακών στοιχείων γίνεται με βάση διατάξεις της νομοθεσίας και καθορισμένες λογιστικές αρχές και μεθόδους. Από την άλλη πλευρά, σύμφωνα με τα Δ.Λ.Π., η αποτίμηση σχεδόν όλων των περιουσιακών στοιχείων γίνεται με βάση λογιστικές εκτιμήσεις της Διοικήσεως (πχ. εκτίμηση εύλογης αξίας παγίων στοιχείων και καθορισμός ωφέλιμης ζωής τους για την αποτίμηση των στοιχείων αυτών, εκτίμηση της εισπραξιμότητας των απαιτήσεων για την αποτίμηση τους, κτλ.).

Από την ισχύουσα ελληνική νομοθεσία δεν προβλέπεται η *διόρθωση σημαντικών λαθών στις οικονομικές καταστάσεις προηγούμενων χρήσεων*. Αντίθετα, στο ΔΛΠ 8 προβλέπεται ότι σε περίπτωση σημαντικών λαθών στις οικονομικές καταστάσεις προηγούμενων χρήσεων, οι επιχειρήσεις πρέπει να αναπροσαρμόζουν τις καταστάσεις αυτές μέσω του λογ. «Αποτελέσματα εις νέο» (ΔΛΠ 8).

Όσον αφορά τα *έξοδα ιδρύσεως και πρώτης εγκαταστάσεως* (λογ. 16), σύμφωνα με τις διατάξεις του ν.2190/1920 και Ε.Γ.Λ.Σ. καταχωρούνται στον Ισολογισμό και αποσβένονται τμηματικά και ισόποσα εντός 5 ετών. Στα Δ.Λ.Π. προβλέπεται ότι τα έξοδα αυτά καταχωρούνται απ' ευθείας στα αποτελέσματα χρήσεως, εκτός από τα έξοδα ακινητοποιήσεων και το κόστος του δανεισμού για την απόκτηση μη άμεσων εκμεταλλεύσιμων περιουσιακών στοιχείων, τα οποία κεφαλαιοποιούνται (εφόσον η οικονομική μονάδα επιλέξει την μέθοδο κεφαλαιοποίησης των τόκων).

Αναφορικά με τις διατάξεις του ν.2190/1920 και Ε.Γ.Λ.Σ., οι *συναλλαγματικές διαφορές*, που προκύπτουν κατά την πληρωμή ή την αποτίμηση σε ευρώ των πάσης φύσεως απαιτήσεων και υποχρεώσεων σε ξένο νόμισμα, καταχωρούνται είτε στα έξοδα εγκαταστάσεως (πχ. χρεωστικές συναλλαγματικές αποτιμήσεως δανείων σε ξένο νόμισμα για την απόκτηση ενσώματων παγίων στοιχείων), είτε στο παθητικό (πχ. πιστωτικές συναλλαγματικές αποτιμήσεως απαιτήσεων σε ξένο νόμισμα), είτε στα αποτελέσματα (πχ. χρεωστικές συναλλαγματικές διαφορές αποτιμήσεως υποχρεώσεων σε ξένο νόμισμα). Αντίθετα, στα Δ.Λ.Π. προβλέπεται ότι, οι πάσης φύσεως συναλλαγματικές διαφορές καταχωρούνται απ' ευθείας στα αποτελέσματα χρήσεως (ΔΛΠ 21).

Αλλά και η *αποτίμηση άυλων και παγίων περιουσιακών στοιχείων* εμφανίζει σημαντικές διαφορές. Σύμφωνα με τις διατάξεις του ν.2190/1920, τα

πάγια στοιχεία αποτιμώνται στην αξία κτήσεως, αναπροσαρμόζονται κάθε 4 έτη (ν.2026/1992) και αποσβένονται με σταθερούς συντελεστές αποσβέσεως. Τα άυλα στοιχεία δεν αναπροσαρμόζονται και αποσβένονται ανάλογα του χρόνου ωφέλιμης ζωής τους. Αντίθετα, στα Δ.Λ.Π. τα άυλα περιουσιακά στοιχεία μπορεί να αποτιμώνται στις εύλογες αξίες τους και να αποσβένονται ανάλογα του χρόνου της ωφέλιμης ζωής τους (ΔΛΠ 38 και 16).

Σύμφωνα με τις διατάξεις του ν.2190/1920 και Ε.Γ.Λ.Σ., η αξία κτίσεως των άυλων και περιουσιακών στοιχείων είναι γενικά, το τίμημα που καταβάλλεται για την απόκτηση των στοιχείων αυτών, ανεξαρτήτως του χρόνου καταβολής του τιμήματος. Από την άλλη πλευρά, στα Δ.Λ.Π. προβλέπεται ότι η αξία κτήσεως των άυλων και παγίων περιουσιακών στοιχείων, που ο διακανονισμός της αξίας τους γίνεται στο μέλλον, είναι η παρούσα αξία των αντίστοιχων οφειλομένων δόσεων, δηλαδή δεν περιλαμβάνονται οι τόκοι των δόσεων (ΔΛΠ 16).

Οι δαπάνες έρευνας και ανάπτυξης, σύμφωνα με διατάξεις του ν.2190/1920 και Ε.Γ.Λ.Σ., μπορεί να κεφαλαιοποιηθούν, εφόσον αφορούν τη δημιουργία άυλου περιουσιακού στοιχείου. Αντίθετα, στα Δ.Λ.Π. προβλέπεται ότι οι δαπάνες έρευνας καταχωρούνται, πάντοτε, στα αποτελέσματα χρήσεως, ενώ οι δαπάνες ανάπτυξης κεφαλαιοποιούνται υπό ορισμένες αυστηρές προϋποθέσεις (ΔΛΠ 38).

Είναι γεγονός, ότι στο ν.2190/1920 και Ε.Γ.Λ.Σ. δεν υπάρχουν ειδικές διατάξεις, σχετικά με την αποτίμηση των βιολογικών περιουσιακών στοιχείων, και συνεπώς, εμφανίζονται στην αξία κτήσεως (δεν διενεργούνται αποσβέσεις). Αντίθετα, στα Δ.Λ.Π. προβλέπεται ότι τα βιολογικά περιουσιακά στοιχεία και τα αγροτικά προϊόντα πρέπει να αποτιμώνται στις εύλογες αξίες. Οι μεταβολές από την αποτίμηση στις εύλογες αξίες καταχωρούνται στα αποτελέσματα (ΔΛΠ 41).

Μία ακόμη σημαντική διαφορά έχει να κάνει με τη λογιστική των χρηματοδοτικών μισθώσεων. Από τις διατάξεις της ισχύουσας νομοθεσίας προβλέπεται ότι, τα ακίνητα της χρηματοδοτικής μισθώσεως καταχωρούνται σε λογαριασμούς ουσίας του εκμισθωτή και σε λογαριασμούς τάξεως του μισθωτή. Στα Δ.Λ.Π. προβλέπεται ακριβώς το αντίθετο (καταχωρούνται σε λογαριασμούς ουσίας του μισθωτή και σε λογαριασμούς τάξεως του εκμισθωτή). Ως αξία κτήσεως καταχωρείται η παρούσα αξία των μελλοντικών μισθωμάτων. Λογίζονται αποσβέσεις στα βιβλία του μισθωτή, καθώς και τόκοι μισθωμάτων. Στα βιβλία του εκμισθωτή καταχωρείται αντίστοιχη χρηματοοικονομική απαίτηση (ΔΛΠ 17).

Όσον αφορά την αποτίμηση των χρηματοπιστωτικών μέσων υπάρχουν πολλές διαφορές στις δύο αυτές μεθόδους. Αρχικά, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν.2190/1920 και Ε.Γ.Λ.Σ., οι συμμετοχές και τα χρεόγραφα αποτιμώνται στην κατ' είδος χαμηλότερη αξία μεταξύ αξίας κτήσεως και τρέχουσας αξίας, όπως αυτή προσδιορίζεται από τις διατάξεις του άρθρου 43 του ίδιου νόμου. Αντίθετα, στα Δ.Λ.Π. προβλέπεται ότι τα ανωτέρω αξιόγραφα και γενικότερα τα χρηματοπιστωτικά μέσα αποτιμώνται, ως εξής:

Τα Έντοκα χρηματοοικονομικά στοιχεία, δηλαδή τα δάνεια και οι απαιτήσεις, καθώς και οι διακρατούμενες ως την λήξη επενδύσεις (πχ, ομόλογα, προθεσμιακές καταθέσεις, κλπ.) αποτιμώνται στο αναπόσβεστο κόστος με την χρήση του πραγματικού επιτοκίου (effective interest rate).

Τα Χρηματοοικονομικά στοιχεία (πχ. μετοχές για κερδοσκοπία, ομόλογα για κερδοσκοπία, παράγωγα για κερδοσκοπία και λοιπά στοιχεία)

αποτιμώνται στην εύλογη αξία καθώς και οι διαφορές αποτιμήσεως καταχωρούνται στα αποτελέσματα χρήσεως.

Τα Διαθέσιμα για πώληση Χρηματοοικονομικά στοιχεία για τα οποία δεν υπάρχει σαφής πρόθεση για κερδοσκοπία (πχ. συμμετοχές σε θυγατρικές εταιρίες, συμμετοχές σε συγγενείς εταιρίες, ομόλογα και λοιπά στοιχεία), αποτιμώνται στην εύλογη αξία (όταν υπάρχει ενεργός αγορά ή αξιόπιστη αποτίμηση της εύλογης αξίας). Σε αντίθετη περίπτωση αποτιμώνται σε κόστος μείον τυχόν ζημιές απομείωσης. Επίσης, οι διαφορές αποτιμήσεως στην εύλογη αξία καταχωρούνται απ' ευθείας στην καθαρή θέση (ΔΛΠ 39).

Αναφορικά με την καταχώρηση ιδίων μετόχων, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν.2190/1920 και Ε.Γ.Λ.Σ., οι ίδιες μετοχές καταχωρούνται ως στοιχείο ενεργητικού με την αξία κτήσεως τους και παράλληλα σχηματίζεται ισόποσο αποθεματικό που εμφανίζεται στα ίδια κεφάλαια. Τα κέρδη ή ζημιές από την πώληση τους καταχωρούνται στα αποτελέσματα χρήσεως. Αντίθετα, στα Δ.Λ.Π. προβλέπεται ότι οι ίδιες μετοχές εμφανίζονται αφαιρετικά των ιδίων κεφαλαίων. Τα κέρδη ή οι ζημιές από πώληση τους καταχωρούνται απ' ευθείας στην καθαρή θέση (ΔΛΠ 32).

Σύμφωνα με τις διατάξεις του ν.2190/1920 και Ε.Γ.Λ.Σ., τα προτεινόμενα από το Δ.Σ μερίσματα εμφανίζονται ως υποχρέωση πριν ακόμη εγκριθούν από τη Γενική Συνέλευση των μετόχων. Αντίθετα, σύμφωνα με τα Δ.Λ.Π., τα μερίσματα εμφανίζονται ως υποχρέωση μόνον όταν εγκριθούν προς διανομή από το αρμόδιο όργανο της εταιρίας (πχ. Δ.Σ., Γενική Συνέλευση, κλπ.)

Επιπρόσθετα, οι επιχορηγήσεις, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν.2190/1920 και Ε.Γ.Λ.Σ., εμφανίζονται στα Ίδια Κεφάλαια και αποσβένονται (μεταφορά στα αποτελέσματα) ανάλογα του χρόνου αποσβέσεως των επιχορηγηθέντων παγίων. Σε αντίθεση με τα Δ.Λ.Π. κατά τα οποία προβλέπεται ότι, οι επιχορηγήσεις πρέπει να εμφανίζουν εκτός της κατηγορίας των Ίδιων Κεφαλαίων και να αποσβένονται, ομοίως, ανάλογα του χρόνου αποσβέσεως των επιχορηγηθέντων παγίων (ΔΛΠ 20).

Διαφορά έχουμε και στην εμφάνιση του φόρου εισοδήματος ανάμεσα στις δύο μεθόδους. Σύμφωνα με τις διατάξεις του ν.2190/1920 και Ε.Γ.Λ.Σ., ο φόρος εισοδήματος εμφανίζεται στον πίνακα Διάθεσης Αποτελεσμάτων. Αντίθετα, στα Δ.Λ.Π. προβλέπεται ότι, ο φόρος εισοδήματος είναι έξοδο της επιχειρήσεως και καταχωρείται στα αποτελέσματα χρήσεως (ΔΛΠ 12).

Σύμφωνα με τις διατάξεις του ν.2190/1920 και Ε.Γ.Λ.Σ., δεν προβλέπεται η λογιστική παρακολούθηση των απαιτήσεων ή υποχρεώσεων από φόρους μελλοντικών χρήσεων, στις περιπτώσεις που υπάρχει ετεροχρονισμός ως προς την αναγνώριση, από την Φορολογική Αρχή, ορισμένων λογιστικοποιηθέντων εσόδων ή εξόδων. Αντίθετα, στα Δ.Λ.Π. προβλέπεται η απεικόνιση των αναβαλλόμενων φόρων εισοδήματος στις οικονομικές καταστάσεις (ΔΛΠ 12).

Είναι γεγονός ότι στις διατάξεις του ν.2190/1920 και Ε.Γ.Λ.Σ., δεν γίνεται ρητή αναφορά για τις συμβάσεις κατασκευής έργων. Όμως από τα άρθρα 42 και 43 του ν.2190/1920, εμμέσως πλην σαφώς προκύπτει ότι πρέπει να εφαρμόζεται η μέθοδος της ποσοστιαίας ολοκλήρωσης, αφού σε κάθε χρήση, λογίζονται τα έσοδα και τα έξοδα που την αφορούν, ανεξαρτήτως του χρόνου είσπραξης ή πληρωμής τους. Αντίθετα, στα Δ.Λ.Π. προβλέπεται ότι, τα έσοδα και τα έξοδα που αφορούν τις συμβάσεις κατασκευής έργων πρέπει να καταχωρούνται στα αποτελέσματα, σύμφωνα με το στάδιο ολοκλήρωσης των συμβάσεων κατά την ημερομηνία του

Ισολογισμού, δηλαδή προβλέπεται η εφαρμογή της μεθόδου της ποσοστιαίας ολοκλήρωσης (ΔΛΠ 11).

Σύμφωνα με τις διατάξεις του ν.2190/1920 και Ε.Γ.Λ.Σ., έκτακτα αποτελέσματα προκύπτουν από την μη συνήθη δραστηριότητα της επιχείρησης (πχ. συναλλαγματικές διαφορές, πώληση παγίων, κλπ.). Σε αντίθεση με τα Δ.Λ.Π. κατά τα οποία προβλέπεται ότι, έκτακτα αποτελέσματα προκύπτουν μόνον σε σπάνιες περιπτώσεις (πχ. απαλλοτριώσεις παγίων, καταστροφές, κλπ.)

Επίσης, από τις διατάξεις του ν.2190/1920 και Ε.Γ.Λ.Σ., δεν προβλέπεται η εμφάνιση στις οικονομικές καταστάσεις των κερδών κατά μετοχή. Αντίθετα, από το ΔΛΠ 33 προβλέπεται η εμφάνιση των κερδών κατά μετοχή στις οικονομικές καταστάσεις.

Σχετικά με τον αποπληθωρισμό των οικονομικών καταστάσεων, είναι γεγονός ότι από τις διατάξεις της ισχύουσας νομοθεσίας δεν προβλέπεται για επιχειρήσεις που εδρεύουν στις υπερ-πληθωριστικές οικονομίες. Αντίθετα, από το ΔΛΠ 29 προβλέπεται, αναλυτικά, η μέθοδος αποπληθωρισμού των ανωτέρω οικονομικών καταστάσεων.

Σύμφωνα με τις διατάξεις του ν.2190/1920 και Ε.Γ.Λ.Σ., προβλέπεται η κατάρτιση του Πίνακα Διαθέσεως Αποτελεσμάτων, στον οποίο απεικονίζονται μέρος των μεταβολών των Ιδίων Κεφαλαίων. Αντίθετα, από τα Δ.Λ.Π., αντί του Πίνακα Διαθέσεως Αποτελεσμάτων, προβλέπεται η κατάρτιση του Πίνακα μεταβολών Ιδίων Κεφαλαίων, στον οποίο απεικονίζονται όλες οι μεταβολές των Ιδίων Κεφαλαίων των οικονομικών μονάδων.

Τέλος, στις διατάξεις του ν.2190/1920 και Ε.Γ.Λ.Σ., καθορίζονται οι πληροφορίες που πρέπει να παρέχονται στο προσάρτημα των οικονομικών καταστάσεων. Αντίθετα, τα Δ.Λ.Π., απαιτούν την γνωστοποίηση πολλών πληροφοριών που πρέπει να παρατίθενται στο Προσάρτημα των Οικονομικών Καταστάσεων (Σημειώσεις επί των οικονομικών καταστάσεων).

Βιβλιογραφική επισκόπηση

Αρκετές έρευνες στο παρελθόν εξέτασαν τις επιπτώσεις της υιοθέτησης των Δ.Λ.Π. σε ελληνικές επιχειρήσεις από διάφορες πλευρές, όπως: την επίδραση στην αξία των μετόχων και την απόδοση των μετοχών των εμπλεκόμενων εταιρειών (Floros 2007), μέσω της ανάλυσης χρηματικών ροών (Schleicher et al., 2010; Prather-Kinsey, 2010), την επίδρασή τους στα ενσώματα περιουσιακά στοιχεία (Γκίνογλου κ.ά., 2008), μέσω ερωτηματολογίων για τις απόψεις και εκτιμήσεις των μάνατζερ των εταιρειών για αυτό το γεγονός της εφαρμογής των Δ.Λ.Π. (Floropoulos and Moschidis, 2004), κτλ. Οι σημαντικότερες μελέτες που εξέτασαν τις επιπτώσεις των Δ.Λ.Π. σε ελληνικές επιχειρήσεις στις οικονομικές τους καταστάσεις (και σε σύγκριση με την προηγούμενη περίοδο εφαρμογής των ελληνικών λογιστικών προτύπων) είναι οι ακόλουθες:

Οι Ballas et al. (2010) εξέτασαν την εφαρμογή των Δ.Λ.Π. στην Ελλάδα. Η μελέτη τους υιοθέτησε μια μεικτή μεθοδολογία βασιζόμενη σε δευτερεύουσες πηγές στοιχείων (όπως: η σχετική νομοθεσία, οι δημοσιευμένες ετήσιες καταστάσεις σχετικά με τις επιπτώσεις της εφαρμογής των Δ.Λ.Π. από τις ελληνικές επιχειρήσεις, κλπ.) και πρωτογενή στοιχεία (μία έρευνα μέσω ερωτηματολογίου που απαντήθηκε από οικονομικούς διευθυντές είκοσι τεσσάρων ελληνικών εισηγμένων επιχειρήσεων). Οι Ballas et al. (2010) ισχυρίστηκαν ότι οι συμμετέχοντες στην έρευνα πίστευαν ότι η υιοθέτηση των Δ.Λ.Π. βελτίωσε

την ποιότητα της λογιστικής τυποποίησης των οικονομικών καταστάσεων, ακόμα κι αν το Ελληνικό περιβάλλον δεν ήταν κατάλληλο για την εφαρμογή των Δ.Λ.Π. Επίσης, συμπέραναν ότι η εισαγωγή των Δ.Λ.Π. αύξησε την αξιοπιστία, την διαφάνεια και την συγκρισιμότητα των οικονομικών καταστάσεων.

Οι Georgakopoulou et al. (2010) μελέτησαν αν η υιοθέτηση των Δ.Λ.Π. επηρεάζει τις οικονομικές καταστάσεις και τις εκθέσεις ελέγχου των ορκωτών ελεγκτών, χρησιμοποιώντας ένα δείγμα των ελληνικών επιχειρήσεων των κλάδων: εστίασης και αναψυκτικών. Στην έρευνά τους διερεύνησαν ένα δείγμα είκοσι ελληνικών επιχειρήσεων των εν λόγω κλάδων, εισηγμένων στο Χρηματιστήριο Αθηνών (Χ.Α.), κατά τη διάρκεια των ετών 2002 έως 2006. Εξήγανε και συγκρίνανε από τον ισολογισμό και τα αποτελέσματα χρήσης δευτερεύοντα λογιστικά δεδομένα (εννέα αριθμοδείκτες) στην περίοδο της εφαρμογής των ελληνικών λογιστικών προτύπων και πριν την εφαρμογή των Δ.Λ.Π. - Pre-IFRS (2002-2004) και στην περίοδο μετά την εφαρμογή των Δ.Λ.Π. - Post-IFRS (2004-2006), καθώς θεώρησαν ότι το 2004 είναι μια μεταβατική χρονιά κατά την υποχρεωτική υιοθέτηση των Δ.Λ.Π. (από το 2005 και μετά), και γι' αυτό το λόγο το 2004 το συμπεριέλαβαν στην Pre-IFRS περίοδο. Οι Georgakopoulou et al. (2010) συμπέραναν ότι τα ίδια κεφάλαια και οι συνολικές υποχρεώσεις και το σύνολο ενεργητικού κατέγραψαν υψηλότερες τιμές στην περίοδο Post-IFRS από ότι στην Pre-IFRS.

Ο Doukakis (2010) εξέτασε την τάση των κερδών και των συστατικών στοιχείων αυτών μετά την υιοθέτηση των Δ.Λ.Π. στην Ελλάδα. Στη μελέτη του ανέλυσε λογιστικά δεδομένα για δύο έτη πριν και δύο έτη μετά την υιοθέτηση των Δ.Λ.Π. για όλες τις μη-χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις που είναι εισηγμένες στο Χ.Α., για να εξετάσει κατά πόσο η υιοθέτηση των Δ.Λ.Π. ουσιαστικά επηρεάζει την τάση τους διαχρονικά, καθώς επίσης και την επεξηγηματική δομή των κερδών των επιχειρήσεων. Ο Doukakis (2010) υποστήριξε ότι τα αποτελέσματα της έρευνάς του έδειξαν ότι η λογιστική τυποποίηση των Δ.Λ.Π. δεν φαίνεται να προσδίδει μια βελτιωμένη τάση καταγραφής επιχειρηματικών κερδών.

Επιπρόσθετα στις προαναφερθείσες μελέτες, οι Georgakopoulou et al. (2010) διερεύνησαν την επίδραση της υιοθέτησης των Δ.Λ.Π. στις οικονομικές καταστάσεις ενός δείγματος ελληνικών επιχειρήσεων του κατασκευαστικού κλάδου, εισηγμένων στο Χρηματιστήριο Αθηνών. Οι Georgakopoulou et al. (2010) εξέτασαν το έτος 2004 υπό την εφαρμογή των Δ.Λ.Π. και των Ε.Λ.Π. και με την έρευνά τους ισχυρίστηκαν ότι τα ίδια κεφάλαια και οι συνολικές υποχρεώσεις και το σύνολο ενεργητικού κατέγραψαν υψηλότερες τιμές με την χρήση των Δ.Λ.Π. απ' ότι με την χρήση των Ε.Λ.Π.

Οι Iatridis and Rouvolis (2010) διερεύνησαν τις επιπτώσεις της μετάβασης από τα Ε.Λ.Π. στα Δ.Λ.Π. σχετικά με τα οικονομικά αποτελέσματα όλων των μη-χρηματοπιστωτικών ελληνικών επιχειρήσεων, που είναι εισηγμένες στο Χ.Α. Επίσης, εξέτασαν τους παράγοντες που σχετίζονται με την εθελοντική εφαρμογή των Δ.Λ.Π. πριν την επίσημη περίοδο της υιοθέτησης τους και το βαθμό του επηρεασμού-διαμόρφωσης των κερδών υπό τα Δ.Λ.Π. Οι Iatridis and Rouvolis (2010) συμπέραναν ότι, παρόλο που οι επιπτώσεις της υιοθέτησης των Δ.Λ.Π. τον πρώτο χρόνο υιοθέτησης φαίνονται να είναι δυσμενείς, ίσως εξαιτίας του κόστους της μετάβασης στα Δ.Λ.Π., τα οικονομικά μετρήσιμα αποτελέσματα των εταιριών βελτιώθηκαν σημαντικά την επόμενη περίοδο. Επιπλέον, αυτό το αποτέλεσμα ίσως υποδεικνύει ότι κατά την επίσημη περίοδο υιοθέτησης των Δ.Λ.Π. υπάρχουν κάποιες ενδείξεις για επηρεασμό-διαμόρφωση των κερδών, οι οποίες μειώθηκαν στην επόμενη περίοδο.

Οι Vazakidis and Athianos (2010) εξέτασαν τις κύριες διαφορές ανάμεσα στα Δ.Λ.Π. και τα Ε.Λ.Π., με σκοπό να αποκαλύψουν ενδεχόμενες διαφορές στα οικονομικά μεγέθη, οι οποίες μπορεί να εμφανίστηκαν εξαιτίας της υιοθέτησης των Δ.Λ.Π. Εξέτασαν ένα δείγμα από ενενήντα τυχαία επιλεγμένων ελληνικών επιχειρήσεων, εισηγμένων στο Χ.Α., με τη χρήση του capital asset pricing model (CAPM). Οι Vazakidis and Athianos (2010) συμπέραναν ότι όταν οι επενδυτές λαμβάνουν υπόψη το προφίλ κινδύνου κάθε επιχείρησης, τις διαφορές στην συνολική αποτίμηση κάθε εταιρείας, στις βραχυπρόθεσμες απαιτήσεις, στις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις και τις πωλήσεις, μπορούν να προβλεφθούν οι τιμές των μετοχών για μια περίοδο μέχρι έξι μηνών. Επιπλέον, σε σύγκριση με μία άλλη προγενέστερη μελέτη των εν λόγω συγγραφέων (Athianos et al., 2005), η οποία εξέτασε ένα δείγμα από σαράντα ελληνικές επιχειρήσεις που υιοθέτησαν εθελοντικά τα Δ.Λ.Π., κατέληξαν στα ίδια αποτελέσματα όσον αφορά τα κέρδη και τις πωλήσεις, καθώς και στις δύο έρευνες ο αριθμητικός μέσος όρος των παραπάνω στοιχείων ήταν στατιστικά ο ίδιος.

Οι Georgakopoulou et al. (2008) μελέτησαν αν η υιοθέτηση των Δ.Λ.Π. επηρεάζει τις οικονομικές καταστάσεις των εμπλεκόμενων επιχειρήσεων, χρησιμοποιώντας ένα δείγμα από ελληνικές επιχειρήσεις του βιομηχανικού κλάδου. Στην έρευνά τους διερεύνησαν ένα δείγμα από τριάντα εννέα ελληνικές βιομηχανικές επιχειρήσεις, που είναι εισηγμένες στο Χ.Α., για το 2004, το έτος δηλαδή που οι επιχειρήσεις αυτές δημοσίευσαν τις οικονομικές καταστάσεις τους υπό την εφαρμογή των Δ.Λ.Π. και των Ε.Λ.Π. Οι Georgakopoulou et al. (2008) συγκρίνανε λογιστικά δεδομένα (δέκα αριθμοδείκτες) για το 2004 ανάμεσα στα Ε.Λ.Π. και τα Δ.Λ.Π. Συμπέραναν, μετά από διάφορα στατιστικά τεστ, ότι οι ακόλουθοι αριθμοδείκτες: (α) asset turnover ratio, (β) ratio of owner's equity to total assets, (γ) ratio of total liabilities to total equity, (δ) ratio of owner's equity to total liabilities και (ε) return on net worth, διαφέρουν σημαντικά μετά την εφαρμογή των Δ.Λ.Π. απ' ότι με την εφαρμογή των Ε.Λ.Π.

Οι Diakomichalis and Toudas (2007) εξέτασαν ένα δείγμα από ελληνικές επιχειρήσεις του κλάδου μέσω μαζικής ενημέρωσης, τεχνολογίας και χρηματοοικονομικών υπηρεσιών. Οι Diakomichalis and Toudas (2007) συμπέραναν ότι η αξία των ιδίων κεφαλαίων των μετόχων των επιχειρήσεων μειώθηκε μετά την εφαρμογή των Δ.Λ.Π., εξαιτίας ποικίλων παραγόντων, όπως: η αποτίμηση της περιουσίας σε εύλογη αξία, η διαγραφή επισφαλών απαιτήσεων, η διαφορετική πολιτική αποτίμησης αποθεμάτων, ο επαναπροσδιορισμός της αξίας διαφόρων επενδύσεων, η επίδραση από την αποτίμηση των ενσώματων περιουσιακών στοιχείων, η αναγνώριση της αναβαλλόμενης φορολογίας.

Μεθοδολογία έρευνας

Δείγμα επιχειρήσεων - δεδομένα έρευνας

Το δείγμα των ελληνικών επιχειρήσεων που επιλέχθηκε να εξεταστεί για να διερευνηθεί ο βαθμός που επηρέασε τις οικονομικές τους καταστάσεις η εφαρμογή των Δ.Λ.Π. είναι όλες οι εισηγμένες εταιρείες του κλάδου Χημικών του Χρηματιστηρίου Αθηνών, που είναι οι παρακάτω:

- Ελτον Διεθνούς Εμπορίου Α.Ε.Β.Ε.
- Cyclon Ελλάς Α.Β.Ε.Ε. & Ε. Λιπαντικών & Πετρ/δών
- Πλαστικά Κρήτης Α.Β.Ε.Ε.
- Πλαστικά Θράκης Α.Β.Ε.Ε.
- Ντρουκφαρμπεν Ελλάς Α.Ε.Β.Ε.

- Πετζετάκις Α.Ε.
- Eurodrip Α.Β.Ε.Γ.Ε.
- Αγροτικός Οίκος Σπύρου Α.Ε.Β.Ε.
- Δάιος Πλαστικά Α.Β.Ε.Ε.

Η αρχική επιλογή αυτή των εισηγμένων επιχειρήσεων έγινε καθώς είναι δεδομένη η διαθεσιμότητα των οικονομικών καταστάσεων των διαφόρων εισηγμένων επιχειρήσεων. Επίσης, η επιλογή του κλάδου έγινε καθώς δεν είχε αποτελέσει αντικείμενο ξεχωριστής μελέτης περίπτωσης έως τώρα και σύμφωνα με όσα είναι γνωστά μέχρι τη σύνταξη της παρούσας εργασίας.

Για τις εν λόγω εννέα ελληνικές εισηγμένες επιχειρήσεις του κλάδου χημικών αξιολογούνται οι οικονομικές καταστάσεις τους και συγκρίνονται διάφορα μεγέθη από αυτές κατά τα τρία έτη πριν την εφαρμογή των Δ.Λ.Π. (2002-2004) και κατά τα τρία έτη μετά την εφαρμογή των Δ.Λ.Π. (2005-2007) με τη χρήση διαφόρων αριθμοδεικτών.

Τα δεδομένα για τις εν λόγω εισηγμένες ελληνικές επιχειρήσεις του δείγματος που αποτέλεσαν αντικείμενο μελέτης θα πρέπει να αναφερθεί ότι αντλήθηκαν είτε από τις δημοσιευμένες διαθέσιμες οικονομικές καταστάσεις τους είτε από ανακοινώσεις στο διαδίκτυο που δημοσίευσαν το Χρηματιστήριο Αθηνών είτε από τη βάση σχετικών δεδομένων της Βιβλιοθήκης του Πανεπιστημίου Μακεδονίας.

Ποσοτικές μεταβλητές έρευνας (αριθμοδείκτες)

Η στοιχειοθέτηση της επεξεργασίας των οικονομικών καταστάσεων των διαφόρων εισηγμένων επιχειρήσεων του δείγματος επιλέχθηκε να γίνει με τη χρήση δώδεκα αριθμοδεικτών, οι οποίοι επεξηγούνται και παρατίθενται στη συνέχεια (βλ. σχετικά: Πίνακα 1) σε τρεις κατηγορίες: (α) αριθμοδείκτες αποδοτικότητας (profitability ratios), (β) αριθμοδείκτες δραστηριότητας (operational ratios), (γ) αριθμοδείκτες διαρθρώσεως κεφαλαίων (structure ratios):

Πίνακας 1. Κατηγοριοποίηση των αριθμοδεικτών

Κωδικός	Αριθμοδείκτης	Ανάλυση αριθμοδείκτη
Αριθμοδείκτες Αποδοτικότητας		
M01	EBITDA Margin	(Κέρδη προ φόρων, τόκων & αποσβέσεων/Πωλήσεις) *100
M02	EBIT Margin	(Κέρδη προ τόκων & φόρων/Πωλήσεις) *100
M03	ROE	(Καθαρά Κέρδη/Τδία Κεφάλαια) *100
M04	ROA	(Καθαρά Κέρδη/Σύνολο Ενεργητικού) *100
Αριθμοδείκτες Δραστηριότητας		
M05	Net assets turnover	Πωλήσεις/(Τδία Κεφάλαια+Μακροπρ. Υποχρ.)
M06	Interest cover	(Κέρδη προ τόκων & φόρων/Έξοδα τόκων)
M07	Collection period	(Χρεώστες/Πωλήσεις) *360
M08	Credit period	(Πιστωτές/Πωλήσεις) *360
Αριθμοδείκτες Διαρθρώσεως Κεφαλαίων		
M09	Current ratio	(Διαθέσιμα+Απαιτήσεις+Αποθέματα)/Βραχυπρ. Υποχρ.
M10	Liquidity ratio	(Διαθ.+Απαιτ.+Αποθ.-Μετοχές)/Βραχυπρ. Υποχρ.
M11	Solvency ratio	(Τδία Κεφάλαια/Σύνολο Ενεργητικού) *100
M12	Gearing	Μακροπρόθεσμες Υποχρεώσεις/Τδία Κεφάλαια

Εφαρμοζόμενη μεθοδολογία και έλεγχος υποθέσεων δείγματος

Για να αναλυθεί η μεταβολή της οικονομικής επίδοσης των επιχειρήσεων του δείγματος από την εφαρμογή των Δ.Λ.Π., επιλέχθηκε ως σχετική ενέργεια η ανάλυση των αριθμοδεικτών από τις οικονομικές τους καταστάσεις. Η μέτρηση της σχετικής μεταβολής είναι ένα εμπειρικό πρόβλημα, που μπορεί περαιτέρω να διερευνηθεί με έλεγχο υποθέσεων για μεταβολή στους επιλεγμένους αριθμοδείκτες, που αναφέρθηκαν προηγουμένως, με εφαρμογή σε όλη τη χρονική περίοδο που διερευνάται για τις επιχειρήσεις του δείγματος, όπως (Schleicher et al., 2010): τρία έτη πριν και μετά την εφαρμογή των Δ.Λ.Π.

Επίσης, περαιτέρω ανάλυση της μεταβολής της οικονομικής επίδοσης των επιχειρήσεων του δείγματος λόγω της εφαρμογής των Δ.Λ.Π. μπορεί να επιτευχθεί με την εξέταση της μεταβολής των αριθμοδεικτών, πέρα από όλη τη χρονική περίοδο που διερευνάται, σε ενδιάμεσα κρίσιμα χρονικά διαστήματα αυτής, όπως (Prather-Kinsey, 2010): το έτος 2002, που η Ε.Ε. ανακοίνωσε την υποχρεωτική εφαρμογή των Δ.Λ.Π. από τα κράτη-μέλη, και το 2005, που οι εισηγμένες εταιρείες εμφάνισαν υποχρεωτικά για πρώτη φορά με βάση τα Δ.Λ.Π. τις οικονομικές τους καταστάσεις.

Για το λόγο αυτό διακρίνουμε για το σύνολο των επιχειρήσεων του δείγματος τις εξής περιπτώσεις:

- α : δείγμα επιχειρήσεων με περίοδο μελέτης τρία έτη πριν (2002-2004) και μετά (2005-2007) την εφαρμογή των Δ.Λ.Π.
- β : δείγμα επιχειρήσεων με περίοδο μελέτης το έτος 2002 (κατά την αναγγελία εφαρμογής των Δ.Λ.Π.) και το έτος 2005 (κατά το πρώτο έτος εφαρμογής των Δ.Λ.Π.)

Η γενική μορφή της υπόθεσης που εξετάζεται για κάθε έναν αριθμοδείκτη ξεχωριστά (αριθμοδείκτες M1 έως M12) και για κάθε μία περίπτωση μελέτης χρονικής περιόδου από τις παραπάνω (βλ. περιπτώσεις: α , β), είναι η ακόλουθη:

H_{0ij} : Δεν αναμένεται σχετική μεταβολή του αριθμοδείκτη i από την εφαρμογή των Δ.Λ.Π. στην χρονική περίοδο j .

H_{1ij} : Αναμένεται σχετική μεταβολή του αριθμοδείκτη i από την εφαρμογή των Δ.Λ.Π. στην χρονική περίοδο j .

όπου,

$i = \{M1, M2, \dots, M12\}$

$j = \{\alpha, \beta\}$

Το κύριο ερευνητικό ερώτημα που διερευνάται για να απαντηθεί από την εξέταση των παραπάνω αναφερομένων υποθέσεων και μεταβλητών είναι το εξής: "Η υιοθέτηση των διεθνών λογιστικών προτύπων από μια επιχείρηση συντέινε σε μια διαφορετική είτε καλύτερη εικόνα των οικονομικών καταστάσεων της σε σχέση με αυτή που εμφάνιζε την περίοδο κατά την εφαρμογή των ελληνικών λογιστικών προτύπων;".

Οι επιλεγμένοι αριθμοδείκτες για κάθε επιχείρηση του δείγματος σε περίοδο τριών ετών πριν (έτος T-3, T-2, T-1) ή μετά (έτος T+1, T+2, T+3) την εισαγωγή των Δ.Λ.Π. στην Ελλάδα υπολογίζονται και ο μέσος όρος από το άθροισμα του κάθε αριθμοδείκτη για τα έτη T-3, T-2, T-1 συγκρίνεται με το μέσο όρο από το αντίστοιχο άθροισμα των ετών T+1, T+2, T+3, αντίστοιχα³ (περίπτωση: α). Το ίδιο επαναλαμβάνεται αναλόγως για την περίπτωση β .

³ Στην παρούσα μελέτη επιλέγεται ο μέσος όρος (mean) από το άθροισμα του κάθε αριθμοδείκτη προς εφαρμογή στα δεδομένα αντί της διαμέσου (median) των

Τέλος, για να ελεγχθούν οι προαναφερθείσες υποθέσεις και να εφαρμοστεί η παραπάνω μεθοδολογία, εφαρμόζονται τεστ με συγκρίσεις μέσω δύο ανεξάρτητων υποσυνόλων (two independent sample mean t-tests) στους αριθμοδείκτες των επιχειρήσεων του δείγματος κατά την εφαρμογή των ελληνικών λογιστικών προτύπων και πριν την εφαρμογή των Δ.Λ.Π. (Pre-IFRS) και μετά την εφαρμογή των Δ.Λ.Π. (Post-IFRS).

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{s_1^2}{n_1} + \frac{s_2^2}{n_2}}}$$

όπου,

n = αριθμός εξεταζόμενων αριθμοδεικτών

\bar{X}_1 = μέσος όρος αριθμοδεικτών Pre-IFRS

\bar{X}_2 = μέσος όρος αριθμοδεικτών Post-IFRS

s = τυπική απόκλιση

1 = ομάδα αριθμοδεικτών Pre-IFRS

2 = ομάδα αριθμοδεικτών Post-IFRS

Τα αποτελέσματα που προκύπτουν παρατίθενται και σχολιάζονται στην επόμενη ενότητα.

Αποτελέσματα έρευνας

Σύμφωνα με την ανάλυση των αποτελεσμάτων της έρευνας από τους δώδεκα αριθμοδείκτες που χρησιμοποιήθηκαν (EBITDA margin, EBIT margin, ROE, ROA, net assets turnover, interest cover, collection period, credit period, current ratio, liquidity ratio, solvency ratio, gearing), προέκυψε ότι η επίδραση της εφαρμογής των Δ.Λ.Π. στην εικόνα των οικονομικών καταστάσεων, ως και την επιχειρηματική επίδοση όλων των εταιρειών του κλάδου χημικών προϊόντων, εισηγμένων στο Χρηματιστήριο Αθηνών, δεν υπήρξε σημαντική, καθώς τα αποτελέσματα έδειξαν ότι κανένας από τους δώδεκα εξεταζόμενους αριθμοδείκτες των τριών κατηγοριών δεν μεταβλήθηκε στατιστικά σημαντικά στο χρονικό διάστημα ελέγχου για τρία έτη πριν (2002-2004) και μετά (2005-2007) την εφαρμογή τους στην Ελλάδα. Το εν λόγω αποτέλεσμα (όπως και για την επόμενη χρονικά εξεταζόμενη περίπτωση) προέκυψε προφανώς πάντα υπό την παραδοχή ότι άλλες σημαντικές αποφάσεις της διοίκησης των επιχειρήσεων του δείγματος δεν επηρέασαν σε σημαντικό βαθμό τις οικονομικές καταστάσεις τους (βλ. σχετικά: Πίνακας 2).

σχετικών δεδομένων ως ακριβέστερη μέθοδος απεικόνισης της μελέτης της επιχειρησιακής επίδοσης του δείγματος, καθώς συνάδει στην εξαγωγή ακριβέστερων συμπερασμάτων απ' ότι εάν λαμβανόταν υπ' όψιν η διάμεσος ανά περίπτωση των δεδομένων της παρούσας. Στην παραπάνω θέση για μελέτη της επιχειρησιακής επίδοσης με αριθμοδείκτες συντάσσονται και διάφορες άλλες μελέτες (Iatridis and Rouvolis, 2010; κ.ά.).

Πίνακας 2. Στατιστικά αποτελέσματα (τρία έτη πριν/μετά)

Κωδικός	Μέση τιμή: Pre-IFRS (3 years avg.)	Μέση τιμή: Post-IFRS (3 years avg.)	t-statistic δίπλευρο τεστ	p-value	Διάστημα εμπιστοσύνης 95%
M01	12,52	9,66	-1,40	0,169	(-6,98; 1,26)
M02	6,12	5,88	-0,14	0,889	(-3,72; 3,23)
M03	2,35	-10,0	-0,85	0,404	(-42,4; 17,7)
M04	1,59	1,24	-0,31	0,758	(-2,61; 1,91)
M05	1,28	1,46	0,48	0,637	(-0,602; 0,975)
M06	10,5	3,96	-1,24	0,227	(-17,44; 4,33)
M07	187	178,2	-0,33	0,740	(-59,0; 42,1)
M08	85,2	95,8	0,62	0,538	(-23,9; 45,1)
M09	1,74	1,459	-1,13	0,266	(-0,788; 0,223)
M10	1,285	1,063	-1,13	0,266	(-0,618; 0,175)
M11	55,0	45,6	-1,66	0,103	(-20,86; 1,97)
M12	73,6	92,7	0,78	0,437	(-30,0; 68,3)

Σημείωση: ***, **, * υποδεικνύουν ότι η αλλαγή του μέσου όρου είναι σημαντικά διαφορετική από το μηδέν σε επίπεδο σημαντικότητας 0.01, 0.05, και 0.10, αντίστοιχα, όπως υπολογίστηκε με συγκρίσεις των μέσων όρων δύο ανεξάρτητων υποσυνόλων (two independent sample mean t-tests) στους αριθμοδείκτες των επιχειρήσεων του δείγματος.

Πιο συγκεκριμένα, για τις τρεις παραπάνω περιπτώσεις τα επίπεδα κατάταξης σε σχέση με την τιμή του p-value είναι τα κάτωθι:

$p < 0.01$ σοβαρή ένδειξη ενάντια στην H_0 (βλ. σχετικά, ***)

$0.01 \leq p < 0.05$ μέτρια ένδειξη ενάντια στην H_0 (βλ. σχετικά, **)

$0.05 \leq p < 0.10$ ελάχιστη ένδειξη ενάντια στην H_0 (βλ. σχετικά, *)

$0.10 \leq p$ καμία πραγματική ένδειξη ενάντια στην H_0

Επίσης, προέκυψε ότι η επίδραση της εφαρμογής των Δ.Λ.Π. στην εικόνα των οικονομικών καταστάσεων, ως και την επιχειρηματική επίδοση όλων των εισηγμένων εταιρειών του κλάδου χημικών προϊόντων στο Χρηματιστήριο Αθηνών, δεν υπήρξε σημαντική, καθώς τα αποτελέσματα έδειξαν ότι κανένας από τους δώδεκα εξεταζόμενους αριθμοδείκτες δεν μεταβλήθηκε στατιστικά σημαντικά στο χρονικό διάστημα ελέγχου που ήταν δύο ενδιάμεσα κρίσιμα χρονικά διαστήματα της παραπάνω περιόδου: το έτος 2002 (που η Ε.Ε. ανακοίνωσε την υποχρεωτική εφαρμογή των Δ.Λ.Π. από τα κράτη-μέλη) και το έτος 2005 (που οι εισηγμένες εταιρείες εμφάνισαν υποχρεωτικά πρώτη φορά με βάση τα Δ.Λ.Π. τις οικονομικές τους καταστάσεις) (βλ. σχετικά: Πίνακας 3).

Πίνακας 3. Στατιστικά αποτελέσματα (έτος: 2002 vs. 2005)

Κωδικός	Μέση τιμή: Pre-IFRS (year 2002)	Μέση τιμή: Post-IFRS (year 2005)	t-statistic δίπλευρο τεστ	p-value	Διάστημα εμπιστοσύνης 95%
M01	13,35	9,84	-0,99	0,343	(-11,26; 4,24)
M02	6,40	6,13	-0,08	0,939	(-7,86; 7,32)
M03	1,4	4,23	0,70	0,494	(-5,95; 11,71)
M04	1,69	2,75	0,59	0,563	(-2,77; 4,91)
M05	1,21	1,27	0,08	0,936	(-1,506; 1,623)
M06	11,2	2,08	-1,36	0,211	(-24,72; 6,39)
M07	202	165,2	-0,63	0,543	(-163,6; 90,6)
M08	80,8	100,6	0,65	0,533	(-48,6; 88,3)
M09	2,01	1,688	-0,59	0,567	(-1,548; 0,893)
M10	1,54	1,205	-0,72	0,484	(-1,358; 0,686)
M11	59,6	42,9	-1,57	0,139	(-39,6; 6,1)
M12	52,4	86,2	1,28	0,223	(-23,0; 90,6)

Σημείωση: ***, **, * υποδεικνύουν ότι η αλλαγή του μέσου όρου είναι σημαντικά διαφορετική από το μηδέν σε επίπεδο σημαντικότητας 0.01, 0.05, και 0.10, αντίστοιχα (βλ. σχετικά: Πίνακας 2).

Συμπεράσματα

Το φαινόμενο της παγκοσμιοποίησης και η αλληλεπίδραση των χρηματιστηριακών αγορών αύξησαν περισσότερο κατά τις τελευταίες δεκαετίες τις ανάγκες για παγκοσμίως κοινά αποδεκτά και συγκρίσιμα λογιστικά πρότυπα και διαδικασίες. Με βάση την παραπάνω θεώρηση, η Ευρωπαϊκή Ένωση από το 2005 και εξής υποχρέωσε όλα τα κράτη-μέλη της να υιοθετήσουν την εφαρμογή των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων για όλες τις εταιρείες που είναι εισηγμένες στις χρηματιστηριακές αγορές τους. Η μετάβαση από τα ελληνικά λογιστικά πρότυπα (Greek GAAP) στα διεθνή λογιστικά πρότυπα ενδεχομένως να επηρέασε σε κάποιο βαθμό την εικόνα των οικονομικών καταστάσεων των εμπλεκόμενων επιχειρήσεων, άρα και την αποτυπωμένη επιχειρηματική επίδοσή τους.

Διαχρονικά διάφορες μελέτες εξέτασαν παγκοσμίως το εν λόγω θέμα ως προς τις διάφορες οικονομικές επιπτώσεις της εφαρμογής των Δ.Λ.Π. Στην Ελλάδα, που η υποχρέωση εφαρμογής των Δ.Λ.Π. ξεκίνησε επίσης για τις ελληνικές εισηγμένες επιχειρήσεις το 2005, εάν και υπήρξαν διάφορες έρευνες από διάφορες οπτικές γωνίες του όλου θέματος, αλλά και για διάφορους κλάδους εισηγμένων εταιρειών στο Χρηματιστήριο Αθηνών, καμία από τις εν λόγω μελέτες δεν πραγματεύτηκε την μελέτη και ανάλυση του κλάδου των εταιρειών χημικών προϊόντων.

Η παρούσα εργασία με αντικείμενο μελέτης την ανάλυση της επίδρασης της εφαρμογής των Δ.Λ.Π. στην εικόνα των οικονομικών καταστάσεων, ως και την επιχειρηματική επίδοσή όλων των εταιρειών χημικών προϊόντων, εισηγμένων στο Χρηματιστήριο Αθηνών, υιοθέτησε την χρήση δώδεκα αριθμοδεικτών, που εντάχθηκαν σε τρεις κατηγορίες (αριθμοδείκτες αποδοτικότητας, δραστηριότητας, διαρθρώσεως κεφαλαίων), για να αναλύσει τη μεταβολή της οικονομικής επίδοσης των επιχειρήσεων του δείγματος.

Με βάση αυτούς, αναλύθηκε η επίδραση της υιοθέτησης των Δ.Λ.Π. για τρία έτη πριν (2002-2004) και μετά (2005-2007) την εφαρμογή τους στην Ελλάδα. Επίσης, περαιτέρω ανάλυση της μεταβολής της οικονομικής επίδοσης των επιχειρήσεων του δείγματος λόγω της εφαρμογής των Δ.Λ.Π. γίνεται με την εξέταση της μεταβολής των αριθμοδεικτών, ανάμεσα σε ενδιάμεσα κρίσιμα χρονικά διαστήματα της παραπάνω περιόδου: το έτος 2002, που η Ε.Ε. ανακοίνωσε την υποχρεωτική εφαρμογή των Δ.Λ.Π. από τα κράτη-μέλη, και το έτος 2005, που οι εισηγμένες εταιρείες εμφάνισαν υποχρεωτικά πρώτη φορά με βάση τα Δ.Λ.Π. τις οικονομικές τους καταστάσεις.

Σύμφωνα με τους αριθμοδείκτες της έρευνας, το τελικό συμπέρασμα που προέκυψε είναι ότι η επίδραση της εφαρμογής των Δ.Λ.Π. στην εικόνα των οικονομικών καταστάσεων, ως και την επιχειρηματική επίδοση όλων των εταιρειών του κλάδου χημικών προϊόντων, εισηγμένων στο Χρηματιστήριο Αθηνών, δεν υπήρξε σημαντική, καθώς τα αποτελέσματα έδειξαν ότι κανένας από τους δώδεκα εξεταζόμενους αριθμοδείκτες των τριών κατηγοριών δεν μεταβλήθηκε στατιστικά σημαντικά σε κανένα από τα σχετικά χρονικά διαστήματα ελέγχου.

Βιβλιογραφία

- Armstrong, C., Barth, M., Jagolinzer, A. and Riedl, E. (2007) "Market reaction to the adoption of IFRS in Europe", *Working paper*, University of Pennsylvania, Stanford University, and Harvard University.
- Athianos S, Vazakides A, and N Dritsakis (2005) "Financial Statement Effects of Adopting International Accounting of Greece", *4rth Conference of the Hellenic Finance and Accounting*, December 2005, Piraeus, Greece, Conference Proceedings.
- Ballas, A., Skoutela, D. and Tzovas, C. (2010) "The relevance of IFRS to an emerging market: evidence from Greece", *Managerial Finance*, vol. 36, pp. 931-948.
- Baker, R.C. and Barbu, E.M. (2007) "Trends in research on international accounting harmonization", *International Journal of Accounting*, vol. 42, pp. 272-304.
- Diakomichalis, M. and Toudas, K. (2007) "Differences in the valuation of equity of firms after the implementation of IFRS: An empirical approach", *6th Conference of the Hellenic Finance and Accounting Association*, 15-17 December 2007, Patra, Greece, Conference Proceedings.
- d'Arcy, A. (2001) "Accounting classification and the international harmonisation debate - an empirical investigation", *Accounting, Organizations and Society*, vol. 26, pp. 327-349.
- Daske, H., Hail, L., Leuz, C. and Verdi, R. (2008) "Mandatory IFRS reporting around the world: Early evidence on the economic consequences", *Journal of Accounting Research*, vol. 46, pp. 1085-1142.
- Dimitras, A., Kosmidou, K. and Apostolou, A. (2010) "Bank efficiency estimation and the change of the accounting standards: evidence from Greece", *International Journal of Managerial and Financial Accounting*, vol. 2, pp. 4-19.
- Doukakis, L. (2010) "The persistence of earnings and earnings components after the adoption of IFRS", *Managerial Finance*, vol. 36, pp. 969-980.
- Floropoulos, J. (2006) "IFRS first time users: some empirical evidence from Greek companies", *Spoudai*, vol. 56, pp. 39-70.
- Floropoulos, J. and Moschidis, O. (2004) "Are the small enterprises ready for the implementation of IFRS? The case of Greece", *East-West Journal of Economics and Business*, vol. 7, pp. 81-116.
- Floros, C. (2007) "The effects of international accounting standards on stock market volatility: the case of Greece", *Investment Management and Financial Innovations*, vol. 4, pp. 61-72.
- Georgakopoulou, E., Spathis, C. and Floropoulos, I. (2008) "The transition phase from Greek GAAP to IFRS: Evidence from the Greek industrial sector", *7th Conference of the Hellenic Finance and Accounting Association*, 12-13 December 2008, Crete, Greece, Conference Proceedings.
- Georgakopoulou, E., Spathis, C. and Floropoulos, I. (2010) "The influence of IFRS on the financial statements and the chartered auditors' certificates: evidence from the Greek sector of food and beverage", *9th Special Conference of the Hellenic Operational Research Society*, 27-29 May 2010, Agios Nikolaos, Greece, Conference Proceedings.
- Georgakopoulou, E., Spathis, C. and Floropoulos, I. (2010) "The transition from the Greek accounting system to IFRS: Evidence from the Manufacturing Sector", *International Journal of Managerial and Financial Accounting*, Vol. 2, No. 1, pp. 4-19.
- Global Training (2009) "Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα", 5η έκδοση, Αθήνα.

- Grant Thornton (2009) "Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης", Γ' έκδοση, Αθήνα.
- Γκίνογλου Δ., Ταχυνάκης Π., Μωύση Σ. και Γκίνογλου Εμ. (2008) "Λογιστική παρακολούθηση της αναπροσαρμογής της αξίας των παγίων περιουσιακών στοιχείων: Η περίπτωση των ελληνικών επιχειρήσεων", *1ο Εθνικό Συνέδριο Διοίκησης και Οικονομίας*, Conference Proceedings, pp. 2-17.
- Iatridis, G. and Rouvolis, S. (2010) "The post-adoption effects of the implementation of International Financial Reporting Standards in Greece", *Journal of International Accounting, Auditing and Taxation*, vol. 19, pp. 55-65.
- Καραγιώργος Θ. και Πετρίδης Α. (2010) "Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα", Θεσσαλονίκη, Θεσσαλονίκη.
- Meek, G. and Saudagaran, S. (1990) "A survey of research on financial reporting in a transnational context", *Journal of Accounting Literature*, vol. 9, pp. 145-182.
- Ντζανάτος, Δ. (2008) "Ο έλεγχος ως μηχανισμός αρνητικής εντροπίας - Μια φιλική ανάγνωση στα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα", Αθήνα.
- Prather-Kinsey, J., Jermakowicz, E. and Vongphanith, T. (2008) "Capital market consequences of European firms' mandatory adoption of IFRS", *Working paper*, University of Missouri and Tennessee State University.
- Prather-Kinsey, J. (2010) "Discussion of IFRS adoption in Europe and investment-cash flow sensitivity: Outsider versus insider economies", *International Journal of Accounting*, vol. 45, pp. 169-172.
- Πρωτοψάλτης, Ν. και Κεραμόντε, Γ. (2007) "Κωδικοποίηση Διεθνών Προτύπων Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης, Διεθνών Λογιστικών Προτύπων και Διερμηνειών", εκδόσεις Σταμούλη, Αθήνα.
- Schleicher, T., Tahoun, A. and Walker, M. (2010) "IFRS adoption in Europe and investment-cash flow sensitivity: Outsider versus insider economies", *International Journal of Accounting*, vol. 45, pp. 143-168.
- Vazakidis and Athianos (2010) "Measuring Investors' Reaction to the Adoption of International Financial Reporting Standards in Greece, Using a Market-Based Model", *International Journal of Economics and Business Administration*, vol. 2, pp. 103-112.
- Ζιγκερίδης Δ. και Κυλώνης Ν. (2008) "Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα", Εγχειρίδιο σημειώσεων, Θεσσαλονίκη.